

Eiendomsret, der tilkommer den Paagjældende; thi selv om vi ville sige, at der nu skal afgives en Dvotapart, før dermed at hjælpe de Bondefamilier, der ere i Stedet, til enten at blive ved Stedet eller til at faae Erstatning for, at de blive drevne ud af Stedet, saa at de dermed kunne hjælpe sig frem igjen, saa kan denne ikke anvendes i det Dørlig der ingen Paagjældende er. Det vilde være en ganske forunderlig Ting at bestemme, at Jorddroten i saa Tilfælde alligevel skulde indbetale den samme Dvotapart til Statskassen, som da skulde gjøre Anvendelse deraf paa en eller anden Maade. Forskættelsen af denne Paragraph slutter sig til Vndringsforslagene under Nr. 31 og 34, men det Hele er affattet saa uheldigt, at det vistnok vanskeligt i dette Dørlig kan komme til Afstemning, hvis ikke Vndringsforslagene under Nr. 31 og 34 blive vedtagne; thi dersom dette skeer, vil Vndringsforslaget under Nr. 46 komme til Afstemning, og jeg skal da rette den Feil, der er i Forslaget, ved at dele det i flere Afdelinger, saa at der kommer til at staae: „Har den sidste Bruger ikke efterladt sig Børn, Svigerbørn, Sted- eller Pleiebørn, tilfalder hele Auctionsbøbet for Gaarden Jorddroten, naar han ikke selv kjøber Gaarden, i hvilket Tilfælde han indbetaler den paabudne Dvotapart til Statskassen“; derefter skulde da begynde et nyt Punktum, saalydende: „Den hele Dvotapart anvendes da osv.“ Derved vilde den Feil i Forslaget være rettet, at det ved en urigtig Ordforning endog er kommet til at sige det Modsatte af, hvad det skulde. Underendningsforslaget Nr. 47 a, som slutter sig til Nr. 47 b af Udvalget, udtrykker kun den samme Tanke overført paa det af hele det øvrige Udvalg stillede Vndringsforslag, hvor der er givet en Bestemmelse om, hvoreledes der skal forholdes med den Dvotapart, der bliver at indbetale til Statskassen, naar der ingen Børn er paa Stedet; den har som sagt for mig noget i den Grad Ureneligt med ethvert Billigheds-hensyn, at jeg ikke vil kunne beqvemme mig til at give min Stemme til en saadan Ord-anstaltning. — De Vndringsforslag, der ere blevne motiverede af den meget ærede Ord-fører, og som jeg har tiltraadt, behøver jeg

vistnok ikke at omtale, og dersom der skulde blive Anledning til en Discussion om eller en Smødegaaen af noget af de andre stillede Vndringsforslag, skal jeg tillade mig senere at tage Ordet igjen.

Scavenius: Jeg troer, at jeg ved denne Sags første Behandling har udtalt mig endog særdeles imødekommende ligesoverfor Bestræbelser, der gaae ud paa at bringe Fæstegods over i Selveie, selv om dette skal skee ved en Tvangslov; men jeg tillod mig tillige dengang kortelig at nævne de Betingelser, uden hvilke jeg for mit Vedkommende ikke var istand til at gaae ind paa en Lov som den, der her foreligger. Jeg skal nu atter præcisere disse Betingelser lidt nærmere. Jeg kommer vel her ved omtrent til at udtale det Samme, som De have hørt af de 2 sidste ærede Talere (Hall og Holstein), men jeg troer dog for mit personlige Vedkommende at maatte udtale, hvad jeg nu vil. Godseierne have bestandig hævdet den Sætning, at de ere udelukkende Eiere af Fæstejorden, og at Fæsterne ingensomhelst Med-eiendomsret have. Det glæder mig at kunne udtale, at Udvalget ved sin Vndring til Lovforslagets § 7 har anerkjendt denne Anskuelses Rigttighed; kun forekommer det mig, at det ærede Fleertal ikke har været aldeles consequent og ikke tilstrækkelig har seet, hvad Følgen af denne Anerkjendelse maa være. Thi falder Paastanden om Fæsternes Med-eiendomsret, saa gives der intet andet Grundlag for en Lov som den her foreliggende end Grundlovens § 82, og hvad fordreer da Grundlovens § 82, for at Noget kan berøves sin lovlige Eiendom? For det Første, at Almeenvellet skal kræve det, for det Andet, at Eieren skal have fuldstændig Erstatning. Hvad den første Betingelse angaaer, da er jeg enig i de Grundprinciper, der ligge til Grund for Lovforslaget. Jeg veed meget vel Alt, hvad der kan siges mod, at det er fuldstændig Sandhed, at Almeenvellet kræver Fæstevæsenets Afløsning ved en Tvangslov, men jeg troer dog, at Forholdet er saa, at det kan siges at være i Almeenvellets Interesse, at Fæstevæsenet afløses snart paa en saadan Maade, at begge Parter kunne føle sig nogenlunde tilfredsstillede ved Afløsningen.